

oddelkov Stola sedmorice, kasneje pa pridejo na vrsto odločbe ostalih oddelkov, namreč kasacijskega sodišča v Beogradu, vrhovnega suda v Sarajevu, velikega suda v Podgorici in oddelka kasacijskega suda v Novem Sadu. Pozdravljamo toplo podjetje in priporočamo novo zbirko vsem pravnikom, saj cena ni visoka. Konzorciju pa priporočamo, da objavlja važne rešitve v hitrem tempu, najnovejše odločbe so navadno vedno tudi najaktualnejše.

Dr. R. S.

Zbirka zakonov, izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani: 1925:

XVII. snopič: Zakon o kmetijskih kreditih.

XVIII. snopič: Zakon o tisku. Cena 8 Din.

Razne vesti.

V Ljubljani, 1. decembra 1925.

(Izredna glavna skupščina društva »Pravnika.«)
V namenu, da se društveniki informirajo o nalogah, ki čakajo slovenske pravnike s pripravljanim prihodnjega pravniškega kongresa v Ljubljani, je bila sklicana na dan 29. novembra 1925 izredna glavna skupščina. Skupščino, ki so jo posetili člani v prav lepem številu, je otvoril in vodil načelnik g. dr. Danilo Majaron, ki je očrtal v kratkih besedah namen zborovanja. Podrobno je poročal nato g. predsednik višjega deželnega sodišča dr. Janko Babnik. Zahvalil se je najprvo gerentskemu svetu ljubljanske občine, ki je povabil pravnike, naj se vrši prihodnji kongres v Ljubljani, in zagotovil tudi, da bo mestna občina storila vse, da se bo kongres kar najudobneje vršil. Predlagal je, naj se vrši kongres v dneh od 1. do 20. avgusta 1926. Nato je poročal o predlogih, ki so došli dotlej stalnemu odboru. Predlagali so se tile referati, ki naj se na kongresu obravnavajo: 1. Izenačenje bračnega prava, 2. vprašanje valorizacije, 3. razširjenje institucije javnega helježništva (notariata) na vso državo, 4. pridobljene pravice in naše budžetno pravo, zlasti eksekucija zoper erar, 5. pravni značaj in tehnika naših finančnih (dvanaajstinskih) zakonov, 6. ali imajo pritožbe glavne kontrole na državni svet odložno moč? 7. združništvo in naša davčna taksna zakonodaja, 8. kako naj se uredi pravno razmerje državne uprave do samoupravnih teles (oblastne in srezke skupščine, občine)?, 9. kodificiranje določb internacionalnega prava v posebnem zakonu. Poročevalec je k vsaki točki pojasnil, zakaj smatra za potrebno, da se o teh referatih obravnava. Razvila se je debata o teh točkah, v kateri so govorili gg. dekan dr. Dolenc (zlasti o tem, zakaj ne smatra za nujno potrebno, da bi se postavil na dnevni red tudi

referat iz kazenskega prava, čeprav je tudi iz tega precej aktualnih vprašanj), univ. prof. dr. Škerlj, agrarni komisar dr. Spiller-Muys in vladni svetnik dr. Andrejka. Slednji je predlagal, naj se prevzame še predmet: Reforma policijskega prava. Načelnik dr. Majaron je konstatiral nato, da je skupščina imela uspeh, izjavil, da se bodo njene želje sporočile stalnemu odboru kongresa, ki bo imel v kratkem prvo sejo v Ljubljani, ter nato zaključil zborovanje.

(Drugi shod češkoslovaških pravnikov v Brnu.) Po preteku 21 let se je vršil v dneh 31. maja in 1. junija 1925 drugi shod češkoslovaških pravnikov v Brnu; prvi se je vršil leta 1904. Shod je bil mnogobrojno obiskan, udeležili so se ga odposlanci francoskih, poljskih, jugoslovenskih (vladni svetnik dr. Sagadin) in nemških pravnikov, pozdrave so poslala pravniška društva iz Pariza, Rima, Bukarešte, Sofije, Haaga, Kodanja in Ljubljane (Društvo »Pravnik«). Predsedoval je shodu dr. Franc Vážný, drugi predsednik najvišjega sodišča v Brnu. Shod je zboroval v petero sekcijah in sicer: 1. za državljansko in trgovsko pravo, 2. za procesno pravo, 3. za kazensko pravo in postopek, 4. za upravno pravo in 5. za finančno pravo. Obravnavalo se je o 23 tematih. Ni moči, ker nedostaje prostora, podati izčrpnega poročila o shodu, zato naj bo omenjenih le nekaj resolucij o tematih, ki zanimajo istočasno nas in so se pri nas obravnavali. Glede valorizacije je bila sprejeta resolucija: Posobna določba, da vpliva izprememba gospodarskih razmerij na obseg pogodbenih dolžnosti, se ne priporoča. Na vprašanje, ali je priporočati, da se uvede za vdovo mujni delež in popravi § 700 o. d. z. (dv. dk. 25/5 1844 št. 807), je shod odgovoril, naj se da vdovi pravica užitka do polovice zapuščine za čas vdovstva; vdova sme, če se omoži, to pravico prepustiti po analogiji § 1257 o. d. z.; § 700 naj ostane v formulaciji revizijskega načrta; zahtevke vdovca po § 796 o. d. z. naj se podobno omeji na užitek zapuščine. Polég tega je obravnavala prva sekcija vprašanja o upeljavi novih oblik hipotke, o narodnosti trgovskih družb, o ureditvi kolizije lastniške pravice s pravicami na nematerialnih dobrin in o zaščiti upnikov v družbah z o. jamstvom. Druga sekcija je razpravljala o razširjenju nespornega postopka, o iskanju materialne pravice v civilni pravdi, o reformi dokaza z zaslišanjem strank. Vprašanja o poravnalnem postopku shod zaradi nedostajanja časa ni utegnil obravnavati, zato je bila sprejeta na kratko resolucija, da shod priznava potrebo: 1. da se obdrži ustanova poravnave izven konkurza, 2. zenačenja in vsestranske reforme te pravne ustanove. — Kazenskopravna sekcija je obravnavala temata: kako razlikovati kazenske čine, o nedoločeni obsodbi, o kaznivosti homoseksualitete, kako naj se reformirajo pravna sredstva zoper sodbe zbornih in porotnih sodišč ter vprašanje o kaznivosti odprave telesnega ploda. Z večino glasov je bila sprejeta resolucija, da je prekinjenje nosečnosti v principu kaznivo, da pa je v zakonu natančno določiti, kdaj bi kaznovanje iz higijenskih, socialnih ali evgenetičnih razlogov nasprotovalo priznanim pravilom zdrav-

niške vede ali zahtevam razumne socialne in kriminalne politike. Nesporno zlo odprave telesnega ploda ni pobijati samo s kaznimi, ampak tudi s socialnimi ustanovami. — Sekcija za upravno pravo se je pečala na prvem mestu s ces. nar. od 20/4 1854 št. 96 drž. zak. in priporočala izmeno tega patenta z modernejšim. — Finančnoppravna sekcija je obravnavala o enotni kodifikaciji finančnih norm, o preosnovi administrativnega in kazenskega postopka v finančni upravi in o reformi študija finančnega prava.

Dr. R. S.

(Drugi shod češkoslovaških odvetnikov v Brnu.) Istočasno z zborovanjem češkoslovaških pravnikov se je vršil v Brnu v dneh 31. maja in 1. junija 1925 drugi shod češkoslovaških odvetnikov. Tudi ta zbor je bil lepo obiskan, poleg domačih odvetnikov so ga posetili odposlanci poljskih, jugoslovenskih in francoskih odvetnikov. Shod je razpravljal o treh vprašanih in sprejel o njih resolucije. V prvi se je izjavil, da je prenehati z nadaljnjimi omejitvami lastninskega prava, razveljavijo naj se tudi že obstoječe omejitve, kolikor niso utemejene v današnjih prilikah. Ravno tako je opustiti sedaj običajno noveliranje zakonskih norm, a zakonodajno delavnost je nasprotno osredotočiti na popolno, občo reformo državlanskega, kazenskega, finančnega itd. zakona, vse to pa s potrebnim ozirom na interese zenačenja. — Zahtevek po neodvisnem odvetništvu je izrazila druga resolucija tako-le: Iz javnega interesa naj se uzakoni čim prej nov odvetniški red, temelječ na principu popolnoma avtonomne organizacije in odstranitve vsakega in kakršnega koli uradnega disciplinskega sodstva nad odvetniki in njih kaznovanja za izjave, učinjene v poklicu in prepustitev vseh zlorab prostosti v govoru in pismu stanovskemu disciplinskemu sodstvu, ki naj bo tudi v višji stopnji avtonomno. — Končno se je zbor izrekel zoper nadaljnje uvajanje laičnega življa pri oblastvih, ki izvršujejo sodno in upravno pravosodstvo, zbor je za omejitve njegovega območja, ker je prepričan, da je nepristransko izvrševanje pravosodstva zajamčeno le tedaj, ako je čim najbolj oproščeno direktnega ali indirektnega souplivanja po strankarskih in političnih interesih. Zbor izraža tudi nujno željo, da bi se raznišljalo o izpopolnitvi porot na ta način, da bi se pošiljali vanje samo kvalificirani porotniki, ki imajo smisel za objektivno izvrševanje prava. — Ko je izčrpal ta program, je izvolil shod stalno delegacijo češkoslovaških odvetnikov, poverjuječ ji nalogo, da izvrši sklepe zbora in fungira kot začasni odbor za prihodnji shod.

Dr. R. S.

(Dodatek k članku »Zakon o volitvi v občinska zastopstva v Sloveniji — v praksi«.)¹⁾ Ko je bil navedeni članek že izšel, sem slučajno naletel v zakonu o proračunskih dvanajstihah za mesece julij, avgust in september 1923²⁾ na člen 74., ki se glasi: »Volilna pravica za volitev občinski poslovalcev (zastopov) v vsej kra-

¹⁾ Slov. Pravniki št. 7—8, 1925.

²⁾ Ur. list št. 235/1923.

ljevini je ista kakor volilna pravica za ostale volitve; potemtakem se vrše volitve narodnih poslancev, oblastnih in sreskih skupščin in občinskih poslovalcev (zastopov) po stalnih volilnih imenikih, izdelanih po čl. 1. zakona o volilnih imenikih.« Iz te določbe sledi, da je aktivna volilna pravica za volitve v občinske odbore že izza l. 1923. izenačena z ono za volitve v Narodno skupščino, da so posebni volilni imeniki za občinske volitve, kakor jih je predvideval čl. 18. zakona o volilnih imenikih, nepotrebni in nezakoniti, ter da se imajo tudi za občinske volitve uporabljati le oni volilni imeniki, po katerih se vrše volitve v Narodno skupščino. Kakor pa dokazuje praksa zadnjih dveh let, ni nikdo slutil, da se v nekem proračunskem zakonu skriva taka, vendarle precej važna določba. Spregledali so jo očitvidno tudi tisti, katerim gre v prvi vrsti skrb oziroma nadzorstvo za pravilno sestavo, popravo in razgrnitev volilnih imenikov.

Dr. Fran Vodopivec.

(Steriliziranje hudodecev.) Po eni strani se vrši od neke strani ljuta borba za prostost odprave telesnega ploda, po drugi strani pa hočejo nekateri izboljšati človeški rod s steriliziranjem hudodelcev in drugačnih asocialnih individuov. V Monakovem je zborovalo l. 1922 Nemško društvo za higieno rase. Tedaj so sklenili — med drugim — dvoje resolucij, ki izražata naslednje želje: 1.) Da se prepreči razploditev nesocialnih ali težko sprijenih oseb, naj se izločijo iz družbe in oddajo v delavske kompanije. 2.) Odločitev o dopustnosti, vzeti moškemu zarodno sposobnost, naj se prepusti posebnim strokovnjaškim svetom, sestavljenim iz raznih poklicev. K prvi želji bi pripomnil, da je pokojni znani kriminalist Hans Gross že pred dvajsetimi leti predlagal, naj bi se vršila deportacija avstrijskih hudodelcev, osobito degenerirancev, na določen dalmatinski otok, kjer bi med sabo lahko spolno občevali, — pa bi ne mogli več okuževati duševno zdravega človeškega materiala. Lani (1924) pa je saksonski deželni zdravstveni urad že izdelal načrt za zakon, s katerim naj bi se rešilo vprašanje, kako naj se umobolni, slaboumni in hudodelci po nagnenju napravijo za neplodovite, a se jim vendarle ohrani zarodna zleza. Ta načrt sta saksonski ministrstvu za notranje zadeve in za pravosodje odobrili in ga sprovedli državnemu ministrstvu. Načrt se naslanja na nemški kazenski zakonik in ga izpopolnjuje glede določb o telesnih poškodbah z movo: Ni podana telesna poškodba, če je zdravnik vzel zarodno sposobnost tistemu, ki trpi na duševni bolezni ali duševnih blodnjah ali pa na težkih, že udejstvovanih zločinskih nagnjenjih, ki bi po mnenju dveh uradno priznanih veščakov (psihiatra in evgenetika, oziroma pasemskega higienika) utegnila zelo verjetno težko kvarno obremenjevati njihove potomce. Operacija se sme izvršiti le s pristankom dotičnika, ali njegovega zakonitega zastopnika in poleg tega tudi še varstvenega sodišča. Ta načrt še ni prišel do parlamentarnega posvetovanja. Zanimivo pa je, da se dr. Aleksander Elster, v Zeitschr. f. g. Str. R W 46 zv., str. 68, v svoji kritiki nemškega načrta za kazenski zakon (1924) izreka precej skeptično o upravičenosti prisilne sterilizacije hudodelcev, češ

»da biologična veda še ni prišla tako daleč, da bi mogla z gotovostjo ugotoviti kakovost potomstva« — navzlic temu pa je mnenja, da bi morali že razmišljati, ali ne kaže urediti ves ta problem zakonitim potom tako, da bi se dalo obsoditi nekoga obenem, ko se mu odmeri kazen, na prisilno — steriliziranje. Mislim, da današnja generacija, zrevoltirana vsled svetovne vojne, po vsem mišljenju še ni dovolj pripravljena, da bi mogla dati definitivno zakonodajno rešitev problema — materinstva (glede odprave nevšečnega telesnega ploda pri ženskah), še manj pa problema — očetovstva (glede naravnih posledic spolnega občevanja pri moških).

Dr. Metod Dolenc.

(Praksa k tiskovnemu zakoniku.) Novi tiskovni zakon z dne 6. avgusta t. l., ki je bil publiciran v Službenih Novinah dne 8. avgusta t. l., je stopil v veljavo čez noč, brez vsake legis vacatio. Z vsebino tega zakona so se naši politični časopisi precej bavili, toda le glede njegovega političnega pomena. Tudi v Narodni skupščini se je vršil boj skoro izključno v tej smeri. Na tehnično izvedbo od vlade postavljenih vodilnih misli pa se je bore malo oziralo. Tako smo dobili zakon, ki mu je procedura prikrojena po zastarelem srbskem kazenskoopravnem postopniku, čigar ideje se z našimi sedaj veljavnimi določbami v izventiskovnem postopanju nikakor ne zlagajo. Ugotoviti treba na tem mestu, da stalni zakonodajni svet ministrstva pravde ni bil, — vsaj kolikor vem podpisani, ki imam tudi čast biti redni član tega sveta, — nikoli in v nobenem oziru vprašan o ureditvi tiskovnega zakona. Ni čuda, da imajo naši praktiki sedaj križe in težave z dejansko uporabo določb tiskovnega zakona glede postopanja. Ako hočemo, da se napake popravijo, jih je treba poznati. Slovenski Pravniki prevzame rade volje vlogo posredovalca. Prosimo torej vse gospode strokovnjake, ki so opazili, ali še opazijo kakšno hibo, nedoslednost, vrzel ali kaj enakega v tiskovnem zakoniku, da napišejo o tem kak članek ali vsaj kakšno vest ali pa da sporoče svoje skušnje pismeno ali ustno, seveda z navedbo konkretnega primera, uredništvu Slovenskega Pravnika ali pa podpisanemu. Odbor Pravnika pride na ta način do možnosti, da predloži v dogledni dobi pristojnim činiteljem spomenico o potrebi izpremembe ali dopolnitve določb tiskovnega zakonika.

Prof. dr. Metod Dolenc.

(Zakon o tisku in popravki.) Ko je izšel v št. 84 »Uradnega lista« iz l. 1925 »Zakon o tisku«, sem radovedno najprej prečital V. poglavje o »Popravkih«. V prvem odstavku člena 26 moti smisel netočen prevod. V 8. vrsti čitaj . . . »bodisi, da se označujejo v popravku navedene natisnjene čimjenice« (»bilo, da se u ispravi navedene čimjenice oštampane označujejo za neistinite«, Služb. Nov.) Če prezremo nekatere nebitvene pomisleke, smo na poglavje o »Popravkih« lahko ponosni, kajti v njem se zrcali iz pojma popravka izvirajoče, preizkušeno in edino pravilno načelo: »audiatur et altera pars«. Kje je resnica, naj sodi javnost, ki je čitala napad in v zakonu določeno obrambo. To je tem bolj podčrtati, ker je bila resna nevarnost, da bi navedeno načelo ne zmagalo,

Naš načrt zakona o štampi iz leta 1922 ni bil namreč povsem nenaklonjen tozadevnemu dokazu resnice in tudi naši teoretiki so se v zadnjem času zanj ogrevali. — («Sl. Pravniki» 1924, št. 1, 2, 3, 4; moj contra votum se žal ni ponatisnil.)

Dr. Hinko Stepančič.

(Mednarodno Udruženje za kazensko pravo.) Po iniciativi gospoda prof. dr. Tome Živanovića, profesorja kazenskega prava na beograjskem vseučilišču in člana »Mednarodnega Udruženja za kazensko pravo« ter s sodelovanjem poznanih kriminalistov, se je dne 27. junija t. l. osnovalo v Beogradu »Kriminalistično udruženje kraljevine SHS« z začasno upravo, katero tvorijo: Predsednik: g. Mih. Jovanović, bivši predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu; podpredsedniki: I. Dr. Tomo Živanović, prof. beograjske univerze, II. Dr. Ernest Miler, prof. zagrebške univerze, III. Dr. Metod Dolenc, prof. ljubljanske univerze. Sekretarji: I. Svetoslav Vulović v Beogradu, II. Marijan Horvat v Zagrebu, III. Dr. Hinko Lučovnik v Ljubljani; blagajnik: Vaso Lazarević, načelnik min. za not. zadeve. Udruženja te vrste obstoje že v skoro vseh državah in vsako izmed njih predstavlja nacionalno grupo v »Mednarodnem udruženju za kazensko pravo«, ki je bilo osnovano že leta 1889. in čigar centrala se nahaja v Parizu. Program in cilj tega mednarodnega udruženja je v glavnem ta, da se s skupnim delom vseh kriminalistov-teoretikov in praktikov — kar najbolj popolno in uspešno rešujejo vsi problemi kazenskega prava in ostalih kazenskopravnih ved ter da se z vsemi sredstvi in v duhu modernih sodobnih kazenskopravnih načel skuša pobijati kriminaliteta. Isti cilj zasledujejo tudi lokalna udruženja v posameznih državah in torej tudi kriminalistično udruženje v naši državi.

Ker je prvi pogoj za uspeh omenjene organizacije čim večje število pravnikov ki bi imeli interes sodelovati, se usoja uprava obrniti na vse pravnike Slovenije s prošnjo, da vstopijo kot člani v omenjeno udruženje, ki bo dobilo s tem nove sodelavce. — Član udruženja lahko postane vsak absolvirani pravnik; letna članarina znaša 10 Din.

Vsak član tega udruženja more postati — po predlogu uprave na centralo v Parizu — tudi član Mednarodnega udruženja v Parizu z letno članarino 20 franc. frankov in dobi s tem pravico do brezplačnega prejetja organa tega udruženja »Revue internationale de droit penal«. V to svrhu je potrebno, da se vsak novi član udruženja izjavi, ali hoče postati tudi član mednarodnega udruženja in bo uprava v tem slučaju takoj stavila predlog za njegov sprejem.

Seznam novih članov obenem s članarino sprejema Sekcija krim. Udruženja, Ljubljana, univerza.

